

๒๔

เว ส สั น ต ร ช า ต ก

ต อ น ที่ ๑ ๒

(เ ชื ญ พ ร ะ เ ว ส สั น ต ร

ก ลั บ พ ร ะ น ต ร)

ดูก่อนสุเมธดาบส จำเดิมแต่นี้ไป ท่านพึงบำเพ็ญ
ทานบารมีข้อแรกให้เต็ม หม้อน้ำที่คว่ำแล้ว ย่อมคายน้ำออก
ไม่เหลือ ไม่นำกลับเข้าไปอีกฉันใด แม้ท่านเมื่อไม่เหลือวแล
ทรัพย์ ยศ บุตร ภรรยาหรืออวัยวะน้อยใหญ่ ให้สิ่งที่เขาต้องการ
อยากได้ทั้งหมด แก่ผู้ขอที่มาถึง กระทำมิให้มีส่วนเหลืออยู่
จักได้นั่งที่โคนต้นโพธิ์ ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๖ (เชิญพระเวสสันดรกลับพระนคร)

๒๑๐

เรามีเวลาสร้างบารมีอยู่ในโลกนี้อย่างจำกัด เดี่ยวก็วัน เดี่ยวก็คืน กาลเวลาได้นำความแก่ ความเจ็บ และความตายมาสู่ตัวเราทุกขณะ ไม่เคยหยุดพักแม้แต่อนูวินาทีเดียว จึงไม่ควรที่จะประมาทในการดำเนินชีวิต บัณฑิตทั้งหลายจะรีบสั่งสมบุญ เพื่อเป็นเหตุให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริง ซึ่งความสุขที่เกิดจากใจหยุดนิ่ง ต้องลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง เพราะเป็นของเฉพาะตน หากเราตั้งใจลงมือปฏิบัติในวันนี้ ย่อมจะได้ความสุขในปัจจุบัน หรือแม้วันนี้เรายังไม่ถึงธรรม ก็จะเป็นอุปนิสัยติดตัวเราไปให้ได้เข้าถึงพระธรรมกายในวันข้างหน้า ดังนั้น การปฏิบัติธรรม จึงเป็นกรณียกิจสำหรับพวกเราทุกๆ คน

สุเมธดาบสโพธิสัตว์ได้อธิษฐานจิตเกี่ยวกับทานบารมีไว้ว่า

“ดูก่อนสุเมธดาบส จำเดิมแต่ขึ้นไป ท่านพึงบำเพ็ญทานบารมีข้อแรกให้เต็ม หมั่นน้ำที่คว่ำแล้ว ย่อมคายน้ำออกไม่เหลือ ไม่นำกลับเข้าไปอีกฉันใด แม้ท่านเมื่อไม่เหลือวแลทรัพย์ ยศ บุตร ภรรยา หรืออวัยวะน้อยใหญ่ ให้สิ่งที่เขาต้องการอยากได้ทั้งหมด แก่ผู้ขอที่มาถึง กระทำมิให้มีส่วนเหลืออยู่ จักได้นั่งที่โคนต้นโพธิ์ ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

หลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องพระเวสสันดรติดต่อกันมาหลายวัน

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๖ (เชิญพระเวสสันดรกลับพระนคร)

๒๑๑

เราคงจะได้ความรู้ และความเข้าใจถึงความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ของพระบรมโพธิสัตว์ของเราว่า ต้องสร้างบารมีอย่างยิ่งยวดเกี่ยวกับทานบารมีอย่างไรบ้าง ส่วนสิ่งที่พระองค์ทรงทุ่มเทลงไปด้วยใจที่มุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวนั้น จะส่งผลอันไพศาลต่อพระองค์ท่านเองอย่างไรบ้าง เราก็ได้มาถึงตอนอวสานของเรื่องพระเวสสันดร ซึ่งตอนที่แล้ว ถึงตอนที่พระชาลิราชกุมารได้อ้อนวอนให้พระเจ้าลัญชัย เสด็จไปอัญเชิญพระเวสสันดรให้กลับพระนครด้วยพระองค์เอง

*ด้วยความรักในพระโอรสและหลานทั้งสอง พระเจ้าลัญชัยบรมกษัตริย์ พร้อมด้วยข้าราชการบริพาร จึงได้ยกกองทัพออกจากเมือง ให้พระชาลิราชกุมารเป็นผู้นำทางเสด็จ เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ว่า ในสมัยนั้น ในแคว้นกาลิงครัฐมีฝนตกถูกต้องตามฤดูกาลแล้ว พวกพราหมณ์ทั้งแปด ต่างนำมงคลหัตถิกลับมาคืนพระเจ้ากรุงลัญชัย พญาช้างดีใจมากที่จะได้พบนายจึงบันลือโอภาวนาทูลเสียดังสนั่น แม้เหล่าสฤงฆ์ก็เริงรำ ดอกไม้ก็แย้มบาน ดีใจว่า พระเวสสันดรจะได้เสด็จกลับเข้าเมืองเป็นจอมราชันย์เหมือนเดิม

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๖ (เชิญพระเวสสันดรกลับพระนคร)

๒๑๒

ครั้นกองทัพเดินทางเข้าสู่ป่าใหญ่ พระชาลิราชกุมารให้ตั้งค่ายที่ริมฝั่งสระมุจลินท์ พระนางมัทรีทรงสังเกตเห็นว่ากองทัพเหล่านี้มาดี ไม่ใช่มาร้าย จึงกราบทูลพระสวามีว่า “ขอพระองค์ทรงพิจารณาถึงพรที่ทำวาลกกเทวราชประทานเถิด เห็นที่ความสวัสดิ์จะพึงมีแก่เราทั้งสองจากพลนิกายนี้อย่างแน่นอน”

ขณะนั้น พระเจ้าลัญชัยได้ปรึกษากับพระนางมุสดีราชเทวีว่า ถ้าหากไปหาพระเวสสันดรที่อาศรมพร้อมกันทั้งหมด อาจเกิดความเศร้าโศกกันใหญ่ พระองค์จึงขอเสด็จเข้าไปก่อนให้กัณหาชาลิราชนัดดาเสด็จตามเข้าไป จากนั้นได้เสด็จลงจากคอช้าง ตรงเข้าไปที่อาศรมของพระโอรสพร้อมด้วยเหล่าอำมาตย์ ครั้นทอดพระเนตรเห็นพระเวสสันดร นั่งเข้ามานอนอยู่ในบรรณศาลานั้น พระองค์ทรงดีพระทัยเป็นอย่างยิ่ง

พระเวสสันดรและพระนางมัทรีทอดพระเนตรเห็นพระราชบิดา เสด็จลุกขึ้นถวายบังคมแสดงการต้อนรับ พระเจ้าลัญชัยทรงส่งสารพระโอรส จนสุดที่จะกลั่นน้ำตาไว้ได้ ครั้นบรรเทาความโศกแล้วทรงแจ้งข่าวว่า หลานทั้งสอง คือ ชาลีและกัณหา ได้รับการไถ่ถอนจนเป็นไทแล้ว พระโพธิสัตว์เจ้าได้ทรงสดับดังนั้น ก็ทรงโล่งพระทัย ฝ่ายพระนางมุสดีเทวีดำริว่า บัดนี้ภษัตริย์ทั้งสามคงจะหายโศกลงบ้างแล้ว จึงเสด็จตามเข้าไปที่อาศรม

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๖ (เชิญพระเวสสันดรกลับพระนคร)

๒๑๓

พระเวสสันดรและพระนางมัทรีทอดพระเนตรเห็นพระราชชนนี กำลังเสด็จมา ก็รีบเสด็จลุกขึ้นต้อนรับทันที

จากนั้น พระชาลีและพระกัณหาพากันเสด็จเข้ามา พระนางมัทรีประทับยืนทอดพระเนตรการมาของพระโอรส พระธิดาด้วยความสวัสดี ไม่สามารถจะทรงพระวรกายอยู่ได้ ทรงคร่ำครวญร้องไห้ด้วยความรักพระโอรสพระธิดาอย่างสุดซึ้ง รีบเสด็จเข้าไปหาพระกุมารทั้งสอง พระนางมัทรีทรงกันแสง คร่ำครวญ ด้วยความอาลัยคิดถึง และส่งสารพระโอรสพระธิดา ทั้งสองยิ่งนัก พระวรกายสิ้นถึงวิสัญญีภาพสลบล้มลง ฝ่าย พระชาลี และพระกัณหาเห็นดังนั้น ก็รีบเสด็จมาโดยเร็ว เมื่อ เห็นอาการของพระชนนี ก็ถึงวิสัญญีภาพสลบล้มลงไถ่ๆ พระมารดานั่นเอง

ฝ่ายพระเวสสันดรทอดพระเนตรเห็นปิยบุตรและบุตรี ก็ไม่อาจทรงกลั้นโศกาอาดูรได้ ถึงกับสลบล้มลงในที่นั้นเช่นกัน แม้พระชนกและพระชนนีของพระเวสสันดร ต่างทรงสลบล้มลง ตรงนั้นเช่นกัน เหล่าอำมาตย์หกหมื่นผู้สืบทอดของพระโพธิสัตว์ ครั้นเห็นกิริยาของ ๖ กษัตริย์ ก็เป็นลมสลบล้มลงไปตามๆ กัน ด้วยความเศร้าโศก ที่คลั่งเคล้าไปด้วยความปิติยินดีอย่างสุดซึ้ง น้ำตาแห่งความสุข ซึ่งเป็นผลแห่งการสร้างมหาทานบารมียัน

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๖ (เชิญพระเวสสันดรกลับพระนคร)

๒๑๔

ยิ่งใหญ่ได้บังเกิดขึ้นแล้ว

เหล่าข้าราชการที่เห็นเหตุการณ์นั้นแม้คนหนึ่งก็ไม่อาจดำรงอยู่ได้ พวกเขาร้องไห้สลับกันไปหมด อาศรมบพได้เป็นเหมือนป่าร้างที่ลมยุคันธवादพัดพาไป เหลือแต่ความว่างเปล่า ขณะนั้นภูผาทั้งหมดก็บันลือลั่น มหาปฐพีก็หวั่นไหว มหาสมุทรก็ปั่นป่วน เขาลิเนรुरาษาก็โอนเอนไปมา เทวโลกทั่วคามาวจรก็เกิดโกลาหล ท้าวสักกเทวราชทรงดำริว่า กษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์ พร้อมด้วยราชบริพารถึงวิสัยญายภาพ ไม่มีใครแม้สักคนหนึ่งที่จะลุกขึ้นรदनน้ำลงบนสรีระของใครได้ จึงบันดาลฝนโบกขรพรรษให้ตกลงที่ท่ามกลางสมาคม ที่ต้องการจะให้เปียกก็เปียก ผู้ที่ไม่ต้องการให้เปียกน้ำฝนแม้สักหยาดเดียวก็ไม่ถูกต้องสรีระร่างของชนเหล่านั้น

ครั้นบรมกษัตริย์ทั้ง ๖ พระองค์พินคินสติขึ้นมา ทุกพระองค์ต่างสนทนากันด้วยความร่าเริงเบิกบาน คละเคล้าไปด้วยน้ำตาแห่งความรัก และความคิดถึงอย่างสุดซึ้ง ชาวแคว้นสิพีที่มาประชุมกันทั้งหมด ต่างประนมมืออัญเชิญพระเวสสันดรเสด็จกลับกรุงเชตุดร เมื่อพระเวสสันดรทรงปฏิเสธ ต่างพากันหมอบลงแทบพระบาทพลางวิงวอนว่า “ข้าแต่สมมติเทพ ขอพระองค์จงเป็นใหญ่ ทรงครองราชสมบัติปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ บำเพ็ญมหาทานตามพระราชประสงค์เถิดพระเจ้าข้า”

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๖ (เชิญพระเวสสันดรกลับพระนคร)

๒๑๕

เมื่อพระเวสสันดรมีอาจปฏิเสธพระประยูรญาติ รวมถึงชาวเมืองได้ วันรุ่งขึ้นจึงทรงเปลื้องเครื่องบริขารนักบวช ทำประทักษิณบรรณศาลา ๓ รอบ และเสด็จกลับพระนครพร้อมด้วยกองทัพอันเกรียงไกร กองทัพของพระเวสสันดรใช้เวลาเดินทางนานถึง ๒ เดือน จึงเสด็จถึงกรุงเชตุตร เมื่อเสด็จมาถึงก็ได้รับการต้อนรับอย่างมโหฬาร มีมหาชนมายืนรอคอยต้อนรับพระองค์เต็มท้องถนน ได้มีการป่าวประกาศให้ปล่อยยสรพลสัตว์ที่ผูกขังไว้ พระเวสสันดรทรงพระดำริว่า “พຼ່ງนี้ พวกยาจกรຼ້ว่าเรากลับมาแล้ว จักพากันมาขออีก เราจักให้อะไรแก่ยาจกเหล่านั้นดีหนอ”

ขณะเดียวกันนั่นเอง พิภพของท้าวสักกเทวราชได้แสดงอาการเร้าร้อน พระองค์ทรงตรวจดูก็รู้ถึงเดชานุภาพแห่งมหาทานของพระเวสสันดร จึงเนรมิตทำพื้นที่ทั้งด้านหน้าและด้านหลังของพระราชานิเวศน์ ให้เต็มด้วยรัตนะสูงประมาณเอว ให้ฝนรัตนะตกเป็นเหมือนฝนลูกเห็บ ให้ตกลงมาทั่วเมืองสูงประมาณเข่า พระเวสสันดรโปรดให้พระราชทานทรัพย์แก่ชนทุกชั้น ทรัพย์ที่เหลือก็ให้ชนเข้าทอ้งพระคลัง ให้เริ่มตั้งทานมุขพระองค์ทรงปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ด้วยทศพิธราชธรรม ทรงบำเพ็ญทานบารมีจนตลอดพระชนมชีพ จากนั้นได้ไปบังเกิดเป็นท้าวสันดุสิตเทวราชเป็นจอมเทพในสวรรค์ชั้นดุสิต

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๑๖ (เชิญ พระเวสสันดรกลับพระนคร)

๒๑๖

เราจะเห็นว่า ผลแห่งการทำทานอย่างทุ่มเท สุดฤทธิ์ สุดเดชของพระโพธิสัตว์ ชนิตเอาชีวิตเป็นเดิมพันนั้น เมื่อถึงคราวบุญส่งผล นอกจากจะส่งผลดีเฉพาะพระองค์ท่านแล้วยังส่งผลถึงเหล่าประชาราษฎร์ และสรรพสัตว์อีกมากมายนับไม่ถ้วน เพราะพระองค์มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทุกอย่างที่พระองค์ดำริ ทุกสิ่งทีพระองค์ทำ ทุกถ้อยคำทีพระองค์ตรัสต่างเป็นไปเพื่อสันติสุขของมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง สมควรที่พวกเราจะยึดพระองค์ท่านเป็นแบบอย่างในการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

